

9732

ΥΠΕΘΑ/ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠ/ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΑΡΟΣΤΟΛΟΣ ΜΑΜΟΥΓΚΑΣ
23/01/2025 14:33

ΠΡΟΣ: Ευρωπαϊκό Γραφείο για την Αντίρρηση Συνείδησης
ebco-report@ebco-beoc.org

ΚΟΙΝ.: ΣΓ ΥΕΘΑ – ΣΓ ΥΦΕΘΑ
ΓΔΟΣΥ/ΓΕΝ.ΔΝΤΗΣ
ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠ/Δ'

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Τηλέφ. (εσωτ.) 210-6598286,296
Φ.429/1/9727
Σ.1389
Αθήνα, 23 Ιαν 25

ΘΕΜΑ: Αντιρρησίες Συνείδησης

ΣΧΕΤ.: α. Ν.3421/05 «Στρατολογία των Ελλήνων και άλλες διατάξεις» (Α' 302)
β. Φ.420/79/81978/Σ.300/21 Δεκ 05 Απόφαση ΥΕΘΑ «Εναλλακτική υπηρεσία των αντιρρησιών συνείδησης» (Β'1854)
γ. Φ.429.1/17/281810/Σ.394/04-03-11 Κοινή Απόφαση Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας (Β' 517)
δ. Φ.429.4/7/228631/Σ.6400/24-09-19 Απόφαση ΥΦΕΘΑ (Β' 3697)
ε. Το από 28 18:52 Οκτ 24 έγγραφο του European Bureau for Conscientious Objection

1. Σε απάντηση του (ε) σχετικού, που αφορά σε παροχή πληροφοριών επί ζητημάτων που άπτονται τόσο της εκπλήρωσης στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης όσο και της εναλλακτικής υπηρεσίας, σας αναφέρουμε, στο πλαίσιο αρμοδιότητάς μας, τα κάτωθι στοιχεία (όσα εμπίπτουν στο πεδίο των απορρήτων δεν δύνανται να παρασχεθούν):

α. Επί της ενότητας **“Καθεστώς θητείας”**, η υποχρέωση για στράτευση στη Χώρα μας είναι καθολική και υποχρεωτική για όλο το άρρεν προσωπικό (ενώ για το θήλυ προσωπικό δεν υφίσταται υποχρέωση στράτευσης), σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 4 του Συντάγματος της Χώρας μας, στο πλαίσιο της προστασίας της ασφάλειας του κράτους. Η εν λόγω καθολικότητα και υποχρεωτικότητα της στράτευσης των προαναφερομένων στις Ένοπλες Δυνάμεις (ΕΔ), αποτελεί τον κανόνα στην ελληνική έννομη τάξη και η συμβολή στην άμυνα της πατρίδας αποτελεί βασική συνταγματική υποχρέωση κάθε Έλληνα «που μπορεί να φέρει όπλα». Η εν λόγω υποχρέωση περιλαμβάνει, σε καιρό ειρήνης, την αυτοπρόσωπη υπηρεσία (θητεία), όλων κατ' αρχήν, των Ελλήνων (στο μέτρο βέβαια της φυσικής ικανότητας του καθενός) στις ΕΔ της Χώρας, για τον χρόνο και με τον τρόπο που ο νομοθέτης κρίνει πρόσφορο και αναγκαίο για την επιτέλεση της αποστολής τους.

β. Επί της ενότητας **“Χώρες όπου η θητεία είναι υποχρεωτική”**:

(1) Δυνάμει της συνταγματικής επιταγής για υποχρεωτική και καθολική στράτευση όλων των Ελλήνων πολιτών, από την 1^η Ιανουαρίου του έτους

που διανύουν το δέκατο ένατο (19^ο) έτος (δεν επιτρέπεται η κατάταξη πριν την ενηλικίωσή τους) μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους που συμπληρώνουν το τεσσαρακοστό πέμπτο (45^ο) έτος της ηλικίας τους, είναι υπόχρεοι για εκπλήρωση της στρατιωτικής τους υποχρέωσης, σύμφωνα με το άρθρο 1 του (α) σχετικού. Εντούτοις, για την κάλυψη των αναγκών των ΕΔ σε περίοδο επιστράτευσης, πολέμου ή έκτακτης ανάγκης σε περίοδο ειρήνης, είναι δυνατό, με διαταγή του κ. ΥΕΘΑ, μετά από απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας (ΚΥΣΕΑ), στην οποία καθορίζεται και η διάρκεια της στρατιωτικής υποχρέωσης, να καλούνται ονομαστικά για κατάταξη στις ΕΔ άτομα, έστω και αν έχουν υπερβεί το τεσσαρακοστό πέμπτο (45^ο) έτος της ηλικίας τους, ανεξάρτητα από τη στρατολογική τους κατάσταση και την κατηγορία της σωματικής τους ικανότητας.

(2) Η στρατεύσιμη στρατιωτική υποχρέωση (θητεία) εκπληρώνεται κατ' αρχάς ενόπλως, στις μονάδες και υπηρεσίες των ΕΔ, διαρκεί δώδεκα (12) μήνες για τους οπλίτες και των τριών Κλάδων των ΕΔ, ήτοι του Στρατού Ξηράς, της Πολεμικής Αεροπορίας και του Πολεμικού Ναυτικού και αναλόγως του τόπου που εδρεύουν ή αναπτύσσονται επιχειρησιακά οι μονάδες στις οποίες υπηρετούν, δύνανται να υπηρετήσουν και εννέα (9) μήνες. Υπάρχουν όμως και κατηγορίες οπλιτών, που απολύονται από τις ΕΔ μετά από εκπλήρωση θητείας οχτώ (8), έξι (6) ή τριών (3) μηνών, για λόγους οικογενειακούς ή επειδή ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Οι στρατεύσιμοι καλούνται για κατάταξη στον Κλάδο στον οποίο έχουν κατανεμηθεί, με βάση τυχόν προσόντα – δεξιότητες που έχουν. Η πρόσκληση για κατάταξη γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Οι καλούμενοι για κατάταξη υποχρεούνται να κατατάσσονται την τασσόμενη ημερομηνία ή προθεσμία στις μονάδες που καθορίζονται με την απόφαση πρόσκλησης.

(3) Υπό το άρθρο 4 του Συντάγματος, με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, ετέθη η ακόλουθη «ερμηνευτική δήλωση»: «Η διάταξη της παραγράφου 6 δεν αποκλείει να προβλέπεται με νόμο η υποχρεωτική προσφορά άλλων υπηρεσιών, εντός ή εκτός των ΕΔ (εναλλακτική θητεία), από όσους έχουν τεκμηριωμένη αντίρρηση συνείδησης για την εκτέλεση ένοπλης γενικά στρατιωτικής υπηρεσίας», με την οποία εισάγεται απόκλιση από τον κανόνα της στρατιωτικής υποχρέωσης. Σε περιπτώσεις λοιπόν, κατά τις οποίες η συνείδηση ορισμένων προσώπων, για λόγους θρησκευτικούς, ιδεολογικούς, ηθικούς και γενικά λόγω της εσωτερικής τους πορείας, έχει διαμορφωθεί κατά τέτοιο τρόπο, ώστε η άσκηση από αυτούς βίας και η αφαίρεση ανθρώπινης ζωής, ακόμη και ως ενδεχόμενο, και για οποιαδήποτε αιτία, είναι ηθικά αφόρητη και επιδρά καταλυτικά στην ίδια τη συγκρότηση της προσωπικότητάς τους, τότε, υπό τις συνθήκες αυτές (εφόσον δηλώνονται και προσηκόντως αποδεικνύονται), δεν απαιτείται η εκτέλεση στρατιωτικής θητείας, στο πλαίσιο του σεβασμού στην αξία του ανθρώπου, ο οποίος, ως «πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας» (άρθρο 2 παρ. 1 Συντάγματος). Για τις περιπτώσεις δε ακριβώς αυτές, θεσπίσθηκε η ως άνω ερμηνευτική δήλωση, με την οποία, όπως συνάγεται και από το γράμμα, την ιστορία και τον σκοπό της, εκείνοι που «έχουν τεκμηριωμένη αντίρρηση συνείδησης» υπό την ανωτέρω έννοια, και οι οποίοι ως εκ τούτου, δεν θα ήταν επιτρεπτό να

υποχρεωθούν σε «ένοπλη ή γενικά στρατιωτική υπηρεσία», εκπληρώνουν, βάσει νόμου, αντίστοιχη προς την αντίρρηση «εναλλακτική θητεία». Κατόπιν των ανωτέρω, και σε εφαρμογή των κανόνων του διεθνούς δικαίου (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, Ευρωπαϊκός Χάρτης Κοινωνικών Δικαιωμάτων), οι πολίτες που επικαλούνται τεκμηριωμένα θρησκευτικές ή ιδεολογικές πεποιθήσεις δύνανται να αναγνωριστούν ως αντιρρησίες συνείδησης και να εκπληρώσουν εναλλακτική υπηρεσία σε φορείς του δημοσίου τομέα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 59 του (α) σχετικού. Η δυνατότητα και οι προϋποθέσεις εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας καθορίζονται στα άρθρα 59 έως 65 του (α) ομοίου, καθώς και στις κανονιστικές διοικητικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότησή τους [(β) έως (δ) σχετικά].

(4) Όσοι ολοκληρώνουν τη στρατεύσιμη στρατιωτική τους υποχρέωση εγγράφονται μετά την απόλυσή τους, στην εφεδρεία του οικείου Κλάδου των ΕΔ και υπέχουν εφεδρική στρατιωτική υποχρέωση μέχρι τη συμπλήρωση του προς στράτευση ορίου ηλικίας, δηλαδή μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του έτους που συμπληρώνουν το τεσσαρακοστό πέμπτο (45^ο) έτος της ηλικίας τους. Ορισμένοι από αυτούς, καλούνται για εκπλήρωση εφεδρικής υπηρεσίας, συνήθως από μία (1) έως επτά (7) ημέρες, τουλάχιστον μία φορά μετά την απόλυσή τους και ανάλογα με το Όπλο - Σώμα και την ειδικότητά τους. Η πρόσκληση των εφέδρων για εκτέλεση στρατιωτικής υπηρεσίας γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, στην οποία καθορίζεται και η διάρκεια αυτής, μετά από πρόταση του οικείου Κλάδου των ΕΔ. Η πρόσκληση μπορεί να είναι γενική, ειδική, τμηματική ή ονομαστική. Οι προσκαλούμενοι έφεδροι υποχρεούνται να καταταγούν στη μονάδα και την ημερομηνία που καθορίζεται με την απόφαση πρόσκλησης. Η εξατομίκευση και κοινοποίηση της πρόσκλησης γίνεται με τις έγγραφες κλήσεις ή τις κλήσεις με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) των αρμοδίων μονάδων ή υπηρεσιών ή Επιστρατευουσών Αρχών και δύναται να γίνει και με ηλεκτρονικό τρόπο. Οι έφεδροι που δεν κατατάσσονται την προσδιοριζόμενη ημερομηνία κατάταξης, υπέχουν ποινικές και διοικητικές συνέπειες (όπως μήνυση στην Εισαγγελία, επιβολή χρηματικού προστίμου 1000€), λόγω της μη κατάταξής τους.

γ. Επί της ενότητας **“Εκπαιδευτικό σύστημα”**:

(1) Στο πλαίσιο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κατά τη διάρκειά της, δεν προβλέπεται υποχρεωτική παρακολούθηση οποιασδήποτε εκπαιδευτικής διαδικασίας με θέμα την εισαγωγή στις ΕΔ ή τη στρατιωτική σταδιοδρομία ή άλλων προγραμμάτων που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως προπαρασκευαστικά της στρατολόγησης.

(2) Οι ΕΔ δε διαθέτουν πρόσβαση στα προσωπικά δεδομένα των μαθητών. Η συγκέντρωση των αναγκάων στοιχείων για την προπαρασκευή της στράτευσης και την παρακολούθηση της εκπλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων γίνεται, μέσω της κατάθεσης Δελτίου Απογραφής (ΔΑ) κατά τα

πρώτο τρίμηνο του έτους από τους στρατεύσιμους που διανύουν το δέκατο ένατο (19^ο) έτος της ηλικίας τους. Το ΓΕΕΘΑ, μέσω του Γραφείου Τύπου του, μεριμνά για την ενημέρωση των πολιτών από τα ΜΜΕ πανελλήνιας εμβέλειας. Η έναρξη της διαδικασίας απογραφής γνωστοποιείται στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ), καθώς και σε κάθε άλλο φορέα εδαφικής αρμοδιότητάς τους, που ενδεχομένως παρακολουθεί άτομα της αυτής ηλικίας (ενδεικτικά αναφέρονται οι Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, τα Νοσηλευτικά Ιδρύματα Χρόνιων Παθήσεων, κλπ.). Η απογραφή όλων των αρρένων Ελλήνων γίνεται ηλεκτρονικά από τις Στρατολογικές Υπηρεσίες (ΣΥ) των ΕΔ, τα ΚΕΠ, τις αρμόδιες Προξενικές Αρχές, καθώς και διαδικτυακά από τους ίδιους τους στρατεύσιμους στο site του Νομικού Σώματος του ΓΕΕΘΑ, www.stratologia.gr. Οι στρατεύσιμοι αναγράφουν στα ΔΑ με ακρίβεια, τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την πραγματοποίηση της στράτευσης και καταθέτουν σχετικά δικαιολογητικά ή αποδεικτικά έγγραφα. Τα ΔΑ που υποχρεούνται να συμπληρώνουν οι στρατεύσιμοι, περιλαμβάνουν στρατολογικά στοιχεία [όπως την αρμόδια ΣΥ, καθώς και τον Στρατιωτικό Αριθμό (ΣΑ)], ληξιαρχικά στοιχεία (ονοματεπώνυμο, όνομα πατέρα και μητέρας, ημερομηνία και έτος γέννησης), στοιχεία ταυτότητας [Αριθμό Δελτίου Αστυνομικής Ταυτότητας ή διαβατηρίου], Αριθμό Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ), Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ), Δημοτολόγια Δήμου στα οποία είναι εγγεγραμμένοι οι στρατεύσιμοι, διεύθυνση διαμονής, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail), τηλέφωνα επικοινωνίας, γραμματικές γνώσεις, ειδικές γνώσεις και ικανότητες (π.χ. κολύμβηση, πολεμικές τέχνες, άδεια οδήγησης), ξένες γλώσσες και βαθμό γνώσης τους, επάγγελμα και χρονικό διάστημα άσκησης του, σωματομετρικά στοιχεία, ομάδα αίματος και τυχόν παθήσεις, διάρκεια πιθανής μειωμένης στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης, προτίμηση Κλάδου των Ενόπλων Δυνάμεων, επιθυμία εκπλήρωσης στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης στις Ειδικές Δυνάμεις.

(3) Ενημέρωση των μαθητών, κάτω των δεκαοκτώ (18) ετών, για τις υφιστάμενες δυνατότητες για στρατιωτική σταδιοδρομία είναι εφικτό να παρασχεθεί, από στελέχη του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, κατόπιν αιτήματος του εκπαιδευτικού φορέα που επιθυμεί ενημέρωση. Στρατιωτικό προσωπικό σε μόνιμη-μακροπρόθεσμη βάση δεν συμμετέχει σε διδασκαλία μαθημάτων σε σχολεία.

δ. Επί της ενότητας **“Εθελοντική στράτευση”**:

(1) Για την προώθηση της εθελοντικής στράτευσης στις ΕΔ, έχουν ληφθεί διάφορα μέτρα (οικονομικά κίνητρα, προοπτικές σταδιοδρομίας, διαφήμιση κλπ). Πιο συγκεκριμένα, θεσμοθετήθηκε η αύξηση των αποδοχών των Μαθητών των Παραγωγικών Σχολών [άρθρ. 15 ν. 5162/2024 (Α'198)], καθώς και η αναβάθμιση του νομικού – θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των ΑΣΕΙ, με την πρόβλεψη νέων εκπαιδευτικών δυνατοτήτων, όπως η δυνατότητα διεξαγωγής προγραμμάτων τρίτου κύκλου σπουδών (διδακτορικές σπουδές) και ανάδειξης των ΑΣΕΙ ως Κέντρων Αριστείας [άρθρ. 1 και 2 ν. 3187/2003 (Α'233)]. Επιπρόσθετα, για διανομή εκπαιδευτικών συγγραμμάτων, επήλθε ένταξη των ΑΣΕΙ στο

πληροφοριακό σύστημα «ΕΥΔΟΞΟΣ» (παρ. 3 άρθρ. 440 ν. 4957/2022 (Α' 141)). Στο πλαίσιο της διαφήμισης και προώθησης των Παραγωγικών Σχολών και των θεσμών της εθελοντικής στράτευσης στις ΕΔ (ΕΠ.ΟΠ.-ΟΒΑ), υλοποιούνται δράσεις με συμμετοχή Αξιωματικών σε Ημερίδες Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού σε Ιδρύματα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, με συμμετοχή στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης και με εκδηλώσεις κατά την ημέρα των Ενόπλων Δυνάμεων στο Μετρό «Σύνταγμα» και αλλού.

(2) Σε ό,τι αφορά στο ελάχιστο ηλικιακό όριο για εθελοντική κατάταξη στις ΕΔ, αυτό ορίζεται στις ισχύουσες για κάθε κατηγορία διατάξεις [λ.χ. μαθητές Στρατιωτικών Σχολών, Επαγγελματίες Οπλίτες (ΕΠ.ΟΠ.), Οπλίτες Βραχείας Ανακατάταξης (ΟΒΑ) κ.α.].

(3) Ως ΕΠ.ΟΠ. προσλαμβάνονται Έλληνες πολίτες που, είτε δεν εκπλήρωσαν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις είτε υπηρέτησαν είτε υπηρετούν στις ΕΔ. Οι ΕΠ.ΟΠ. κατατάσσονται ως Στρατιώτες - Ναύτες - Σμηνίτες και στους τρεις (3) Κλάδους των ΕΔ και κατανέμονται στα Όπλα - Σώματα και σε ειδικότητες των Κλάδων των ΕΔ ή στα Κοινά Σώματα. Οι ΕΠ.ΟΠ. αναλαμβάνουν υποχρέωση επταετούς παραμονής στις Ένοπλες Δυνάμεις, εκτός αν γίνει δεκτή η παραίτησή τους πριν συμπληρωθεί η επταετία. Μετά τη συμπλήρωση της επταετούς υπηρεσίας μπορούν να μονιμοποιηθούν. Ως ΕΠ.ΟΠ. κατατάσσονται και υπηρετούν και γυναίκες στους Κλάδους των ΕΔ και στα Κοινά Σώματα. Ο θεσμός των Εθελοντών τέθηκε σε νέα βάση από το έτος 2001, με την έναρξη εφαρμογής του νόμου 2936/01.

(4) Ως ΟΒΑ μπορούν να ανακατατάσσονται εθελοντικά μόνο άνδρες, μετά την εκπλήρωση των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων, για βραχεία περίοδο ενός (1) μέχρι έξι (6) ετών. Είναι αρχαιότεροι των ομοιόβαθμων οπλιτών, που εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και νεότεροι των ομοιόβαθμων ΕΠ.ΟΠ.. Οι ΟΒΑ, κατά τον χρόνο της ανακατατάξεώς τους, έχουν τα ίδια δικαιώματα από πλευράς υγειονομικής περίθαλψης, όπως και οι μόνιμοι στρατιωτικοί. Μετά το πέρας της αναληφθείσας περιόδου απολύονται οριστικά από τις τάξεις των ΕΔ. Τα αφορώντα στους ΟΒΑ ρυθμίζονται από τον νόμο 1911/90.

(5) Το μεγαλύτερο ποσοστό των εθελοντών οπλιτών (ΕΠ.ΟΠ.) συνεχίζουν να υπηρετούν στις ΕΔ για ίση ή μεγαλύτερη διάρκεια, πέραν τις αρχικής τους υποχρέωσης.

ε. Επί της ενότητας **“Διαδικασία υποβολής αιτήσεων για αναγνώριση ως αντιρρησιών συνείδησης”**:

(1) Οι αιτούντες την υπαγωγή τους στις διατάξεις περί αντιρρησιών συνείδησης υποβάλλουν, εντός συγκεκριμένων προθεσμιών, σχετική αίτηση στις αρμόδιες ΣΥ, επισυνάπτοντας τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά. Ακολούθως, οι ως άνω Υπηρεσίες τους παραπέμπουν στις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές των ΕΔ για εξέταση της σωματικής τους ικανότητας και, εφόσον αυτοί δεν κριθούν

ακατάλληλοι για στράτευση (I/5), υποβάλλουν τα δικαιολογητικά στη Διεύθυνση Νομικού Σώματος (ΔΝΣ/Β4) του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας (ΓΕΕΘΑ). Η εξέταση της συνδρομής των προϋποθέσεων αναγνώρισης των ενδιαφερόμενων ως αντιρρησιών συνείδησης γίνεται από ειδική Επιτροπή είτε μέσα από τα δικαιολογητικά που υποβάλλουν είτε και με αυτοπρόσωπη παρουσία και συνέντευξη, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο αφού αξιολογήσει τις αιτήσεις, ούτως ώστε οι ενδιαφερόμενοι να εκθέσουν τις απόψεις τους. Έπειτα, εκδίδει Πρακτικά με γνωμοδότηση, τα οποία υποβάλλονται στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας προκειμένου να αποφασίσει για την υπαγωγή ή μη των ενδιαφερομένων στις διατάξεις περί εναλλακτικής υπηρεσίας. Η ανωτέρω αναφερόμενη Επιτροπή αποτελείται από:

(α) Τρεις (3) καθηγητές ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Περιφέρειας Αττικής με ειδικότητα στη φιλοσοφία ή στις κοινωνικές - πολιτικές επιστήμες ή στην ψυχολογία ή στη νομική.

(β) Έναν (1) σύμβουλο ή πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

(γ) Έναν (1) ανώτερο Αξιωματικό του Κοινού Νομικού Σώματος των ΕΔ.

(2) Σε περίπτωση έγκρισης της αίτησης από τον Υπουργό, οι αντιρρησίες συνείδησης διατίθενται για εκπλήρωση εναλλακτικής υπηρεσίας σε φορείς του δημόσιου τομέα, ενώ αυτοί, των οποίων η αίτηση απορρίπτεται, υποχρεούνται για κατάταξη στις ΕΔ με την πρώτη εκπαιδευτική σειρά στρατευσίμων, μετά παρέλευση μηνός από την έκδοση της σχετικής απόφασης.

(3) Σχετικές πληροφορίες, αναφορικά με τη δυνατότητα και τις προϋποθέσεις εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας, είναι προσβάσιμες από τους ενδιαφερόμενους στον δικτυακό τόπο του Νομικού Σώματος των ΕΔ (www.stratologia.gr) και παράλληλα, παρέχονται και από τις ΣΥ της Χώρας.

(4) Κατά απορριπτικής απόφασης επί αναγνώρισης ως αντιρρησιών συνείδησης, δύναται να ασκηθεί αίτηση θεραπείας ενώπιον του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ο οποίος είναι και ο αρμόδιος για την εξέταση και την απόρριψη ή αποδοχή της εν λόγω αίτησης. Σε περίπτωση άσκησης αίτησης θεραπείας, χορηγείται υποχρεωτικά από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας αναστολή εκτέλεσης της διοικητικής πράξης, χωρίς να απαιτείται επιπλέον αίτηση του ενδιαφερομένου, προκειμένου να αποφεύγεται, μέχρι την ημερομηνία εξέτασης της αίτησης θεραπείας, ενδεχόμενη κήρυξή του ως ανυπότακτου.

(5) Επισυνάπτεται Πίνακας Στατιστικών Στοιχείων Αντιρρησιών Συνείδησης (θρησκευτικών και ιδεολογικών πεποιθήσεων) ετών 2014 έως 2024 ως Παράρτημα «Α», από τον οποίο συνάγεται ο αριθμός των αιτήσεων που υποβλήθηκε ανά έτος, που εγκρίθηκε και απορρίφθηκε, καθώς και αντίστοιχος Πίνακας

Στατιστικών Στοιχείων Αιτήσεων Θεραπείας ετών 2014 έως 2024 ως Παράρτημα «Β».

(6) Ο λόγος για τον οποίο απορρίπτονται οι αιτήσεις για υπαγωγή στον θεσμό των αντιρρησιών συνείδησης και της εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας, είναι, ως επί το πλείστον, διότι οι ενδιαφερόμενοι δεν παρουσιάζουν κάποια συγκεκριμένη ιδεολογία, που να τους εμποδίζει να εκπληρώσουν ένοπλη στρατιωτική θητεία, ούτε συνδέουν το εσωτερικό τους φρόνημα με δραστηριότητες χαρακτηριστικά αντίστοιχες με τις πεποιθήσεις που υποστηρίζουν προκειμένου να αναγνωριστούν ως αντιρρησίες συνείδησης και να εκπληρώσουν εναλλακτική υπηρεσία. Συγκεκριμένα, δεν αποδεικνύουν ότι τους είναι ηθικά αφόρητο να ενταχθούν στο στράτευμα, απλά δηλώνουν ότι θα προτιμούσαν να κάνουν εναλλακτική θητεία.

(7) Αναφορικά με το θέμα κήρυξης αντιρρησία συνείδησης ως ανυπότακτου, σας αναφέρουμε το κάτωθι νομοθετικό πλαίσιο περί ανυποταξίας, το οποίο ισχύει τόσο για τους αντιρρησίες συνείδησης όσο και για όσους εκπληρώνουν στρατιωτική θητεία:

(α) Εφόσον το αίτημα για υπαγωγή στις διατάξεις περί αντιρρησιών συνείδησης απορριφθεί, οι ενδιαφερόμενοι υποχρεούνται για κατάταξη στις ΕΔ με την πρώτη εκπαιδευτική σειρά στρατευσίμων, μετά παρέλευση μηνός από την έκδοση της σχετικής απορριπτικής απόφασης. Σε περίπτωση μη κατάταξης στις ορισμένες ημερομηνίες ή προθεσμίες στις μονάδες κατάταξης κηρύσσονται ανυπότακτοι, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 51 του (α) ομοίου. Επιπρόσθετα, ανυπότακτοι κηρύσσονται, όσοι αναγνωρίζονται ως αντιρρησίες συνείδησης, αλλά δεν παρουσιάζονται στον φορέα που διατέθηκαν, εντός της καθοριζόμενης προθεσμίας. Αυτοί εκπίπτουν από το δικαίωμα εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας.

(β) Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 51 του (α) σχετικού, σε όσους κηρύσσονται ανυπότακτοι επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από τον Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα κυρώσεις, χρηματικό πρόστιμο, καθώς και οι στερήσεις και απαγορεύσεις που προβλέπονται από τα άρθρα 53 και 54 του ως άνω σχετικού. Με τη (γ) σχετική απόφαση καθορίζονται το ύψος του χρηματικού προστίμου που επιβάλλεται στους ανυπότακτους (6.000 ευρώ), η διαδικασία, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την καταβολή του.

(γ) Επισημαίνεται ότι, όσοι εκπληρώνουν εναλλακτική υπηρεσία δεν αποκτούν τη στρατιωτική ιδιότητα, θεωρούνται οιονεί στρατευμένοι και συνεπώς, δεν υπάγονται σε περίπτωση τέλεσης αξιόποινων πράξεων στην αρμοδιότητα των στρατιωτικών δικαστηρίων, αλλά δωσιδικούν ενώπιον των κοινών ποινικών δικαστηρίων. Σε περίπτωση όμως τέλεσης του στρατιωτικού εγκλήματος της ανυποταξίας και μόνο για την πράξη τους αυτή, υπάγονται στη δικαιοδοσία των στρατιωτικών δικαστηρίων.

(δ) Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, καθόσον υφίσταται υποχρέωση για στράτευση μέχρι το τεσσαρακοστό πέμπτο (45^ο) έτος της ηλικίας όλων των Ελλήνων πολιτών και εφόσον δεν υπάρχουν λόγοι νόμιμης παραμονής εκτός ΕΔ και δεν

παρουσιάζονται για εκπλήρωση στρατιωτικής ή εναλλακτικής υπηρεσίας, οι ΣΥ της Χώρας είναι υποχρεωμένες να προβούν κατά δέσμια αρμοδιότητα, στην κήρυξή τους σε ανυποταξία και να τους επιβάλλουν τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

στ. Επί της ενότητας **“Διατάξεις που διέπουν την εναλλακτική υπηρεσία”**:

(1) Αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση των ενδιαφερομένων ως αντιρρησιών συνείδησης είναι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. Κατά το διάστημα όμως που οι αντιρρησίες συνείδησης εκπληρώνουν εναλλακτική υπηρεσία, παρακολουθούνται από τους φορείς του Δημόσιου Τομέα στους οποίους εκπληρώνουν, ενώ το ΓΕΕΘΑ/Β4 και οι ΣΥ επιβλέπουν την όλη διαδικασία. Οι φορείς στους οποίους έχουν διατεθεί, γνωστοποιούν στις αρμόδιες ΣΥ την παρουσίαση και ανάληψη υπηρεσίας, καθώς και τις μεταβολές που επηρεάζουν τη στρατολογική κατάσταση των αντιρρησιών. Ακόμη, με απόφαση του κ. ΥΕΘΑ μπορεί να διατίθενται σε άλλον φορέα, στην περίπτωση κατάργησης του φορέα αυτού ή της θέσης, όπου είχαν διατεθεί. Με τις ισχύουσες διατάξεις περί αντιρρησιών συνείδησης διασφαλίζεται η θέσπιση μίας επαρκώς αποτελεσματικής και προσβάσιμης διαδικασίας για την υπαγωγή ενός προσώπου στο καθεστώς των αντιρρησιών συνείδησης και, περαιτέρω, παρέχονται, κατά την εκτέλεση της εναλλακτικής υπηρεσίας, τα αναγκαία εχέγγυα, ώστε η φύση αυτής, καθώς και ο τρόπος εκπλήρωσής της να μη συνιστούν, κατ’ ουσίαν, απαγορευμένη επέμβαση στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας του υπηρετούντος αντιρρησία συνείδησης. Ειδικότερα, όσον αφορά στον τρόπο διαρθρώσεως και οργάνωσης του συστήματος εναλλακτικής υπηρεσίας, ο νομοθέτης διασφαλίζει τη δυνατότητα παροχής μίας αυθεντικής εναλλακτικής υπηρεσίας, καθαρά αστικής φύσεως, η οποία δεν έχει ούτε αποτρεπτικό ούτε κυρωτικό ή τιμωρητικό χαρακτήρα για τους αντιρρησίες συνείδησης. Το προβλεπόμενο σύστημα εναλλακτικής υπηρεσίας είναι σαφώς και επαρκώς διακεκριμένο έναντι του στρατιωτικού συστήματος, ώστε ο στρατός να μην εμπλέκεται ενεργά στην εποπτεία των οικείων αστικών φορέων κοινής ωφελείας. Στους φορείς στους οποίους εκπληρώνεται η εναλλακτική υπηρεσία, δεν ασκείται έλεγχος ή εξουσία από στρατιωτικές αρχές, δεν διενεργούνται τακτικές επιθεωρήσεις, ούτε εφαρμόζονται στρατιωτικοί κανονισμοί. Όσοι εκπληρώνουν εναλλακτική υπηρεσία δεν έχουν στρατιωτική ιδιότητα, αλλά εξομοιώνονται με τους υπαλλήλους του φορέα που διατίθενται (χωρίς βέβαια να καλύπτουν οργανικές θέσεις του φορέα), σε ό,τι αφορά στη διοικητική μέριμνα και στην υγειονομική περίθαλψη (χωρίς να καταβάλουν εισφορές). Επιπλέον, η εκπλήρωση εναλλακτικής υπηρεσίας από τους αντιρρησίες συνείδησης δεν συνεπάγεται κανένα περιορισμό στη μετέπειτα επαγγελματική τους απασχόληση, δεν αποτελεί κώλυμα διορισμού σε δημόσια θέση και αναγνωρίζεται ως συντάξιμος χρόνος.

(2) Αναφέρεται ότι η διάρκεια της στρατιωτικής θητείας σε όλους τους Κλάδους των ΕΔ (Στρατός Ξηράς, Πολεμικό Ναυτικό, Πολεμική Αεροπορία) είναι δωδεκάμηνη (12μηνη), ενώ η διάρκεια της εναλλακτικής υπηρεσίας, που εκπληρώνουν οι αντιρρησίες συνείδησης, αντιστοιχεί στον χρόνο υπηρεσίας των ενόπλων υπηρετούντων στις ΕΔ, προσαυξημένη κατά τρεις (3)

μήνες. Έτσι, η διάρκεια της εναλλακτικής υπηρεσίας για τους αναγνωρισθέντες ως αντιρρησίες συνείδησης ορίζεται, βάσει των διατάξεων του (δ) σχετικού, ως εξής:

(α) Δεκαπέντε (15) μηνών, όσοι θα ήταν υπόχρεοι πλήρους στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης, αν υπηρετούσαν ενόπλως.

(β) Δώδεκα (12) μηνών, όσοι θα ήταν υπόχρεοι μειωμένης στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης εννέα (9) μηνών, αν υπηρετούσαν ενόπλως.

(γ) Εννέα (9) μηνών, όσοι θα ήταν υπόχρεοι μειωμένης στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης έξι (6) μηνών, αν υπηρετούσαν ενόπλως.

(δ) Πέντε (5) μηνών, όσοι θα απολύονταν οριστικά από τις τάξεις των Ενόπλων Δυνάμεων, αν εκπλήρωναν ενόπλως τη στρατεύσιμη στρατιωτική τους υποχρέωση, μετά τη συμπλήρωση χρόνου πραγματικής στρατιωτικής υπηρεσίας τριών (3) μηνών.

(3) Επειδή, η καθορισθείσα διάρκεια της εναλλακτικής υπηρεσίας σε δεκαπέντε (15) μήνες, για όσους θα είχαν πλήρη στρατιωτική υποχρέωση (και με τις ανάλογες διαβαθμίσεις ως προς τη μειωμένη), δεν είναι σημαντικά μεγαλύτερη από την αντίστοιχη πλήρη στρατιωτική θητεία, η οποία, κατά τα προεκτεθέντα, ανέρχεται, για τους υπηρετούντες στον Στρατό Ξηράς, στο Πολεμικό Ναυτικό και την Πολεμική Αεροπορία σε δώδεκα (12) μήνες, συνεπώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η διάρκεια αυτή προσδίδει στην εναλλακτική θητεία κυρωτικό χαρακτήρα ούτε ότι είναι τέτοιου ύψους, ώστε να αποτρέπει τους αντιρρησίες συνείδησης από την εκπλήρωση με εναλλακτικό, όπως επιβάλλεται, τρόπο της υποχρέωσης που θα είχαν σε στρατιωτική θητεία. Άλλωστε, η εναλλακτική θητεία μπορεί, υπό προϋποθέσεις, να είναι μεγαλύτερη από τη στρατιωτική χωρίς να παραβιάζονται οι σχετικές υπερνομοθετικές διατάξεις και οι αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας, εφόσον η διαφορά είναι εύλογη, μη τιμωρητική ή αποτρεπτική, και δικαιολογημένη από πρόσφορους και αντικειμενικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εν προκειμένω δε, η μεγαλύτερη, κατά το πιο πάνω μέτρο, διάρκεια της εναλλακτικής υπηρεσίας, παρίσταται κατ' αρχήν δικαιολογημένη λόγω της ουσιώδους διαφοράς ως προς το είδος, το περιεχόμενο και τη φύση της παρεχόμενης από αυτούς υπηρεσίας σε σχέση με τις υπηρεσίες που παρέχουν οι υπηρετούντες ένοπλη θητεία και ειδικότερα, μεταξύ άλλων, το ιδιαίτερα αυστηρό περιοριστικό καθεστώς που διέπει τους οπλίτες, τη διαρκή ετοιμότητα στην οποία βρίσκονται, το ότι φέρουν όπλα, υπόκεινται σε στρατιωτική εκπαίδευση και μετέχουν σε στρατιωτικές ασκήσεις και αποστολές με τους εντεύθεν κινδύνους, ενόψει μάλιστα και της δεδομένης γεωπολιτικής θέσης και κατάστασης της Χώρας. Ως εκ τούτου, η διάρκεια αυτή εξακολουθεί, κατά τα προεκτεθέντα, να στηρίζεται σε εύλογα και αντικειμενικά κριτήρια και δεν συνιστά ανεπίτρεπτη, κατά το Σύνταγμα και τα

υπερνομοθετικής ισχύος ως άνω κείμενα, διακριτική μεταχείριση σε βάρος των εναλλακτικώς υπηρετούντων αντιρρησιών συνείδησης.

(4) Διευκρινίζεται επιπλέον, ότι δυνάμει της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, η εναλλακτική υπηρεσία δεν θα πρέπει να ξεπερνά σε διάρκεια μιάμιση (1,5) φορά (50% προσαύξηση) τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας. Η ισχύουσα 15μηνη διάρκεια εναλλακτικής υπηρεσίας είναι 1,25 φορές μεγαλύτερη της 12μηνιας στρατιωτικής υποχρέωσης. Ως εκ τούτου, η Χώρα μας συμμορφούμενη με τις διεθνείς της υποχρεώσεις που απορρέουν από την πάγια νομολογία των οργάνων του Συμβουλίου της Ευρώπης και του ΟΗΕ, έχει θεσμοθετήσει διαφορά στη διάρκεια μεταξύ της στρατιωτικής και εναλλακτικής υπηρεσίας μόνο τριών (3) μηνών. Η εν λόγω διαφορά συνεπώς, δεν έχει χαρακτήρα κυρωτικό, δεν συνιστά υπέρμετρη επιβάρυνση και δεν δύναται να χαρακτηριστεί ως απαγορευμένη διακριτική μεταχείριση σε βάρος των αντιρρησιών συνείδησης.

(5) Η εναλλακτική υπηρεσία των αντιρρησιών συνείδησεως που εκπληρώνεται στη Χώρα μας, αποτελεί πραγματική υπηρεσία προς το κοινωνικό σύνολο, καθ' όλα συμβατή με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στο μέτρο δε που η μεταχείριση των εναλλακτικώς υπηρετούντων έναντι των παρεχόντων στρατιωτική θητεία διαφέρει, προκειμένου, να θεωρηθεί ως συμβατή με την αρχή της ισότητας, βασίζεται σε εύλογα και αντικειμενικά κριτήρια. Κατ' ακολουθία, ο εθνικός νομοθέτης προέβλεψε μεγαλύτερης διάρκειας θητεία για τους εναλλακτικώς υπηρετούντες, υπό τον όρο, ότι η διαφοροποίηση αυτή δικαιολογείται από κριτήρια εύλογα και αντικειμενικά, όπως η φύση της συγκεκριμένης εναλλακτικής υπηρεσίας ή η ανάγκη για ειδική εκπαίδευση ή λόγοι πρακτικοί, μη σχετιζόμενοι με σκοπούμενη άνιση μεταχείριση. Σε αντίθετη περίπτωση, σημαντικά μεγαλύτερη (όπως, κατά 1,7 ή 1,75 φορές), ή και διπλάσια διάρκεια της εναλλακτικής υπηρεσίας έναντι της στρατιωτικής θητείας, ενδεχομένως να συνιστούσε απαγορευμένη διακριτική μεταχείριση σε βάρος των αντιρρησιών συνείδησης.

(6) Η εναλλακτική υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του (α) σχετικού, εκπληρώνεται σε υπηρεσίες φορέων του δημοσίου τομέα (Ιδρύματα Κοινωνικής Πρόνοιας, Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, Νοσοκομεία, Δήμους, κλπ.), σε περιοχές εκτός της περιφέρειας κατοικίας των ενδιαφερομένων. Οι ΣΥ ενημερώνουν όσους υποβάλλουν αίτηση για υπαγωγή στις διατάξεις περί αντιρρησιών συνείδησης να δηλώσουν τις περιοχές που επιθυμούν να εκπληρώσουν εναλλακτική υπηρεσία (εξαιρουμένων των περιοχών της περιφέρειας κατοικίας τους). Είναι αναγκαίο δε να επισημανθεί, ότι η υποχρέωση παροχής υπηρεσιών εκτός του τόπου κατοικίας απαντάται και σε αρκετές κατηγορίες λειτουργιών του Δημοσίου (π.χ. εκπαιδευτικοί, δικαστικοί κ.α.), οι οποίοι καλούνται να παράσχουν τις υπηρεσίες τους ανά την Επικράτεια. Όσοι εκπληρώνουν εναλλακτική υπηρεσία δικαιούνται τροφή και στέγη από τον φορέα στον οποίο διατίθενται και, εφόσον αυτός αδυνατεί, καταβάλλεται σε αυτούς χρηματικό ποσό το ύψος του οποίου, όπως προαναφέρθηκε, καθορίζεται με την κοινή υπουργική απόφαση 2/24407/0022/9.6.2005 (Β' 858), στα διακόσια είκοσι τρία ευρώ και

πενήντα τρία λεπτά (223,53 Ευρώ) μηνιαίως, έναντι του ποσού των οκτώ ευρώ και ογδόντα λεπτά (8,80 ευρώ) μηνιαίως, που λαμβάνουν κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής τους θητείας οι οπλίτες ως ελάχιστο χρηματικό επίδομα, σύμφωνα με την 2/74840/0022/24.1.2003 κοινή απόφαση των Υφυπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας “Μηνιαίες παροχές οπλιτών” (Β’ 91/29.1.2003). Συνεπώς, εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του Φορέα απασχόλησης να επιλέξει αν θα παράσχει στέγη και τροφή ή το αντίτίμό τους. Εξυπακούεται βέβαια, ότι, εφόσον ο φορέας επιλέξει να παράσχει τροφή και στέγη, θα πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις καταλληλότητάς τους. Στην περίπτωση που ο υπηρετών αντιρρησίας συνείδησης επιλέξει οικειοθελώς να μην κάνει χρήση της προσφερόμενης από τον φορέα κατάλληλης στέγης και τροφής, δεν δύναται να αξιώσει καταβολή χρημάτων από τον φορέα. Άλλως, στην περίπτωση που τα παρεχόμενα από τον φορέα δεν πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις, ο φορέας θα υποχρεούται στην καταβολή του προβλεπόμενου αντιτίμου. Στην περίπτωση καταβολής αντιτίμου, είναι απαραίτητη η εξασφάλιση από τον ενδιαφερόμενο φορέα ανάλογου ποσού στον προϋπολογισμό του (πρόβλεψη για εγγραφή σχετικής πίστωσης στον αντίστοιχο ετήσιο προϋπολογισμό του φορέα).

(7) Το ΓΕΕΘΑ/Β4 (ΔΝΣΗ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ) λαμβάνοντας υπόψη τόσο την κείμενη στρατολογική νομοθεσία όσο και τις γενικές αρχές του δικαίου, εξέδωσε Εγκύκλιο με οδηγίες και κατευθύνσεις προς όλα τα Υπουργεία, στα οποία υπάγονται διοικητικά οι φορείς απασχόλησης των αντιρρησιών συνείδησης, προκειμένου αυτά με τη σειρά τους να προβούν σε έκδοση Πρωτοκόλλων προς τους φορείς. Σύμφωνα με την εν λόγω Εγκύκλιο:

(α) Σε περίπτωση αδυναμίας παροχής κατάλληλης τροφής και στέγης στους αντιρρησίες συνείδησης, οι φορείς οφείλουν να εξασφαλίζουν έγκαιρα, ει δυνατόν κατά το στάδιο της διαδικασίας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για απασχόληση αντιρρησιών για το επόμενο έτος, το ανάλογο ποσό στον προϋπολογισμό τους, ώστε να γίνεται η μηνιαία καταβολή του δικαιούμενου ποσού.

(β) Σε περίπτωση παροχής τροφής και στέγης, να είναι κατάλληλες και επαρκείς, χωρίς να τίθενται υπό διακινδύνευση οι αυτονόητοι και στοιχειώδεις όροι υγιεινής και αξιοπρέπειας κατά τη διάρκεια της εναλλακτικής υπηρεσίας. Συγκεκριμένα, να τηρούνται οι αυτονόητες βασικές προϋποθέσεις σίτισης [π.χ. τα γεύματα να πληρούν τις προδιαγραφές του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών του Γενικού Χημείου του Κράτους] και ενδιαίτησης (π.χ. δωμάτιο με συγκεκριμένες προδιαγραφές θέρμανσης τον χειμώνα και κλιματισμού το καλοκαίρι, εγκαταστάσεις ατομικής υγιεινής και χώρο φύλαξης ατομικών ειδών σε περίπτωση κοινής χρήσης εγκαταστάσεων).

(γ) Εφόσον διαπιστωθεί ότι η παροχή τροφής και στέγης από κάποιον φορέα απασχόλησης αντιρρησία συνείδησης δεν πληροί τις

προϋποθέσεις καταλληλότητας, δεν τοποθετείται εφεξής αντιρρησίας συνείδησης στον εν λόγω φορέα.

ζ. Επί της ενότητας **“Αντίρρηση συνείδησης κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας”**:

(1) Το μόνιμο στρατιωτικό προσωπικό των ΕΔ (Αξιωματικοί, Υπαξιωματικοί, Επαγγελματίες Οπλίτες) δύναται να υποβάλει αίτηση παραίτησης από τις ΕΔ για οποιονδήποτε λόγο (συμπεριλαμβανομένων και των λόγων συνείδησης) και οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας τους. Ωστόσο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 3257/2004 οι Αξιωματικοί και Υπαξιωματικοί που αποφοιτούν από τις Ανώτατες και Ανώτερες Στρατιωτικές Σχολές αναλαμβάνουν την υποχρέωση παραμονής στις ΕΔ για χρόνο διπλάσιο των ετών φοίτησής τους στην περίπτωση των Αξιωματικών και για χρόνο πέντε (5) ετών στην περίπτωση των Υπαξιωματικών. Η υποβολή παραίτησης πριν τη συμπλήρωση του ως άνω χρόνου είναι δυνατή, ωστόσο οι παραιτηθέντες Αξιωματικοί και Υπαξιωματικοί οφείλουν να καταβάλουν αποζημίωση υπέρ του Δημοσίου. Ανάλογες διατάξεις ισχύουν και για τους σπουδαστές των Στρατιωτικών Σχολών, αλλά και για όσους έχουν λάβει εκπαιδευτική άδεια ή/και έχουν εκπαιδευτεί με μέριμνα της υπηρεσίας στο εσωτερικό ή εξωτερικό.

(2) Η καταβολή αποζημίωσης προς το δημόσιο πριν τη συμπλήρωση του προβλεπόμενου χρόνου παραμονής στις ΕΔ δεν συνιστά κύρωση, αλλά έχει χαρακτήρα αποκαταστατικό των δαπανών του δημοσίου, αφού στοχεύει σε επιστροφή των εξόδων, στα οποία υποβλήθηκε το δημόσιο για να τους εκπαιδεύσει. Συνεπώς, πλην των προαναφερθέντων περιορισμών, δεν υπάρχει κώλυμα ως προς το δικαίωμα παραίτησης του μόνιμου στρατιωτικού προσωπικού από τις ΕΔ, ούτε γίνεται κάποια διάκριση ως προς τους λόγους παραίτησης. Επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω περιορισμοί (πλην της εκπαίδευσης με μέριμνα της υπηρεσίας κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας τους) δεν υφίστανται για τους Επαγγελματίες Οπλίτες.

η. Επί της ενότητας **“Αντίρρηση συνείδησης μετά τη στρατιωτική θητεία”**, όσοι έχουν εκπληρώσει ενόπλως τη στρατεύσιμη στρατιωτική τους υποχρέωση και αρνούνται για λόγους συνείδησης να εκπληρώσουν τις εφεδρικές τους υποχρεώσεις, εφόσον υποβάλλουν αίτηση και αναγνωριστούν ως αντιρρησίες συνείδησης με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ύστερα από γνωμοδότηση ειδικής Επιτροπής που εξετάζει τη συνδρομή των προϋποθέσεων αναγνώρισης των ενδιαφερόμενων ως αντιρρησιών συνείδησης, εξαιρούνται από την πρόσκληση για κατάταξη και διαγράφονται από την εφεδρεία των ΕΔ, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 65 του (α) σχετικού. Την τελευταία δεκαετία (2014-2024), έξι (6) έφεδροι υπέβαλαν αίτηση προκειμένου να αναγνωριστούν ως αντιρρησίες συνείδησης και το αίτημα και των έξι (6) έγινε δεκτό.

θ. Επί της ενότητας **“Άσυλο για αντιρρησίες συνείδησης”**, που αφορά σε ερώτημα αναφορικά με το αν έχει υποβληθεί αίτημα για παροχή ασύλου

σε αντιρρησησία στη Χώρα μας, η Β4/ΓΕΕΘΑ είναι αναρμόδια να απαντήσει επί του θέματος.

Ι. Επί της ενότητας **“Εξελίξεις στον χρόνο που πέρασε”**:

(α) Δεν έλαβε χώρα κατά το τελευταίο έτος ούτε βρίσκεται σε εξέλιξη κάποια νομοθετική διαδικασία που αφορά στη στρατιωτική θητεία, στο δικαίωμα στην αντίρρηση συνείδησης ή σε κάποιο άλλο συναφές ζήτημα.

(β) Η Χώρα μας ως ένα δημοκρατικό, ειρηνικό και ανθρωπιστικό κράτος, τελεί σε διαρκή προσπάθεια εναρμόνισης, κατά το δυνατόν, αφενός με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα δικαιωμάτων του ανθρώπου και των συστάσεων των αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων αφετέρου με τα ισχύοντα ως προς τους οπλίτες στρατεύσιμης στρατιωτικής υποχρέωσης, ούτως ώστε να παρέχεται σε όσους επικαλούνται τεκμηριωμένα αντίρρηση ως προς την εκτέλεση στρατιωτικής θητείας, η δυνατότητα εκπλήρωσης εναλλακτικής υπηρεσίας μη κυρωτικού χαρακτήρα ως προς τις συνθήκες, τη διάρκεια εκπλήρωσης και τις νόμιμες δυνατότητες.

(γ) Επιπρόσθετα, η προσπάθεια εκσυγχρονισμού των Ελληνικών ΕΔ σε θέματα προσωπικού είναι συνεχής. Προς τον σκοπό αυτό, αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της εκπαίδευσης, τη λήψη μέτρων μέριμνας για τα στελέχη, αλλά και για τη βελτίωση των διαδικασιών πρόσληψης αυτών, ανάλογα με τις εκάστοτε υπηρεσιακές ανάγκες.

2. Χειριστής θέματος: Επχίας (ΝΟΜ) Κων/νος Μουτάφης, Επιτελής Τμήματος Στρατολογικών, Διοικητικών και Νομικών θεμάτων Δνσης Ανθρωπίνου Δυναμικού & Περιβάλλοντος ΓΔΟΣΥ/ΥΠΕΘΑ (Τηλ. 2106598286)

Ακριβές Αντίγραφο

Παναγιώτης Σταθόπουλος
Γενικός Διευθυντής ΓΔΟΣΥ

Επχίας (ΝΟΜ) Κων/νος Μουτάφης
Επλής Δ’/ΔΑΔΠ/ΓΔΟΣΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

«Α» Στατιστικών Στοιχείων Αντιρρησιών Συνείδησης

«Β» Στατιστικών Στοιχείων Αιτήσεων Θεραπείας Αντιρρησιών Συνείδησης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
23 Ιαν 25

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α» ΣΤΟ
Φ.429/19727/Σ.1389

ΠΙΝΑΚΑΣ
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΩΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

ΕΤΟΣ		ΥΠΕΒΛΗΘΗΣΑΝ	ΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ	ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ	ΑΠΕΡΡΙΦΘΗΣΑΝ
2014	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	119	17	10	7
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		102	96	6
	ΣΥΝΟΛΟ		119	106	13
2015	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	125	22	11	11
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		103	99	4
	ΣΥΝΟΛΟ		125	110	15
2016	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	134	20	13	7
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		114	97	17
	ΣΥΝΟΛΟ		134	110	24
2017	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	66	10	8	2
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		56	44	12
	ΣΥΝΟΛΟ		66	52	14
2018	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	206	15	14	1
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		191	191	-
	ΣΥΝΟΛΟ		206	205	1
2019	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	29	2	2	-
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		27	27	
	ΣΥΝΟΛΟ		29	29	
2020	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	187	11	6	5
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		176	167	9
	ΣΥΝΟΛΟ		187	173	14

ΕΤΟΣ		ΥΠΕΒΛΗΘΗΣΑΝ	ΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ	ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ	ΑΠΕΡΡΙΦΘΗΣΑΝ
2021	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	111	12	0	12
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		99	98	1
	ΣΥΝΟΛΟ		111	98	13
2022	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	124	9	3	6
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		115	109	6
	ΣΥΝΟΛΟ		124	112	12
2023	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	87	4	1	3
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		83	79	4
	ΣΥΝΟΛΟ		87	80	7
2024	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ	109	8	4	4
	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ		101	101 (ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ 4 ΕΦΕΔΡΟΙ)	0
	ΣΥΝΟΛΟ		109	105	4

Ακριβές Αντίγραφο

Σχης (ΝΟΜ) Όλγα Ηλιάδου
Διευθύντρια ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠΕπχίας (ΝΟΜ) Κων/νος Μουτάφης
Επλής Δ' /ΔΑΔΠ/ΓΔΟΣΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
 ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
 ΤΜΗΜΑ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
 ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
 23 Ιαν 25

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Β» ΣΤΟ
Φ.429/1/9727/Σ.1389

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΩΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

ΕΤΟΣ		ΥΠΕΒΛΗΘΗΣΑΝ	ΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ	ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ	ΑΠΕΡΡΙΦΘΗΣΑΝ
2014	ΙΔ. ΠΕΠ.	4	3	1	2
	ΘΡ. ΠΕΠ.		0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ		3	1	2
2015	ΙΔ. ΠΕΠ.	4	3	0	3
	ΘΡ. ΠΕΠ.		2	0	2
	ΣΥΝΟΛΟ		5	0	5
2016	ΙΔ. ΠΕΠ.	4	1	0	1
	ΘΡ. ΠΕΠ.		3	1	2
	ΣΥΝΟΛΟ		4	1	3
2017	ΙΔ. ΠΕΠ.	7	1	1	0
	ΘΡ. ΠΕΠ.		6	3	3
	ΣΥΝΟΛΟ		7	4	3
2018	ΙΔ. ΠΕΠ.	1	0	0	0
	ΘΡ. ΠΕΠ.		1	1	0
	ΣΥΝΟΛΟ		1	1	0
2019	ΙΔ. ΠΕΠ.	0	0	0	0
	ΘΡ. ΠΕΠ.		0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ		0	0	0
2020	ΙΔ. ΠΕΠ.	0	0	0	0
	ΘΡ. ΠΕΠ.		0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ		0	0	0
2021	ΙΔ. ΠΕΠ.	5	3	0	3
	ΘΡ. ΠΕΠ.		2	0	2
	ΣΥΝΟΛΟ		5	0	5

ΕΤΟΣ		ΥΠΕΒΛΗΘΗΣΑΝ	ΕΞΕΤΑΣΘΗΚΑΝ	ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ	ΑΠΕΡΡΙΦΘΗΣΑΝ
2022	ΙΔ. ΠΕΠ.	4	3	1	2
	ΘΡ. ΠΕΠ.		1	0	1
	ΣΥΝΟΛΟ		4	1	3
2023	ΙΔ. ΠΕΠ.	2	2	1	1
	ΘΡ. ΠΕΠ.		0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ		2	1	1
2024	ΙΔ. ΠΕΠ.	0	0	0	0
	ΘΡ. ΠΕΠ.		0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ		0	0	0

Ακριβές Αντίγραφο

Σχης (ΝΟΜ) Όλγα Ηλιάδου
Διευθύντρια ΓΔΟΣΥ/ΔΑΔΠ

Επχίας (ΝΟΜ) Κων/νος Μουτάφης
Επλής Δ΄/ΔΑΔΠ/ΓΔΟΣΥ